

Mediating role of psychological capital in the relationship between personality features with marital adjustment in students

H. Sheikh Zeineddin¹, N.A. Farrokhi^{2*} & Z. Abbaspoor Azar³

1. M.A. in Personality Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Alborz, Iran

2*. Associate Professor, Department of Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Karaj Branch, Islamic Azad University, Alborz, Iran

Abstract

Aim: The present study purpose was to determine the mediating role of psychological capital in the relationship between personality features neuroticism, openness, extroversion, agreeableness and conscientiousness with marital adjustment in university students. **Method:** The research method was descriptive-correlational and the statistical population included all married female students of Islamic Azad University, Karaj Branch, in the first semester of 2017-2018 with the quantity of 33000 people, among them 300 subjects Based on Kline's (2011) proposal from faculty of psychology classes were selected through sampling. The study tools included Dyadic Adjustment Scale by Spanier (1976), NEO-Five Factor Inventory by McCrae & Costa 1985 and Psychological Capital Questionnaire by Luthans, Avolio, Avey & Norman (2007). After exclusion of 3 distortion questionnaires and removal of 1 outlier subject, the data of were analyzed using Structural Equation Modeling Method. **Results:** The results of this study showed that the indirect path coefficient between openness and marital adjustment ($\beta = .016, P = 0.016$), indirect path coefficient between extraversion and marital adjustment ($\beta = .012, P = 0.012$), and indirect path coefficient between neuroticism and marital adjustment ($\beta = -0.117, P = 0.001$) were significant. **Conclusion:** Personality traits, as the preconditions that individuals enter into marital relationships, are likely to affect individuals' equity including optimism, self-efficacy, hope, and resilience in dealing with marital problems, may be leading to reduce or increase marital adjustment. Therefore, it is suggested that workshops aimed at promoting the psychological capital for married female students in universities should be held.

Key words: adjustment, capital, marital, personality features, psychological

Citation: Sheikh Zeineddin, H., Farrokhi, N.A., & Abbaspoor Azar, Z. (2018). Mediating role of psychological capital in the relationship between personality features with marital adjustment in students. *Quarterly of Applied Psychology*, 12(3): 439-462.

Received: 15 March 2018
Accepted: 5 September 2018

Corresponding author:
Farrokhi@atu.ac.ir

نقش میانجیگر سرمایه روان‌شناختی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی دانشجویان

حمیده شیخ زین‌الدین^۱، نورعلی فرخی^{۲*} و زهرا عباس‌پور آذر^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، البرز، ایران
۲. دانشیار گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
۳. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف: هدف پژوهش تعیین نقش واسطه‌ای سرمایه روان‌شناختی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی روان رنجورخویی، گشودگی، برونگرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با سازگاری زناشویی دانشجویان زن بود. **روش:** روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری تمام دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در نیمسال اول ۹۷-۱۳۹۶ به تعداد ۳۳۰۰ نفر بود. از میان آن‌ها به روش نمونه برداری در دسترس ۳۰۰ نفر بر اساس پیشنهاد کلاین (۲۰۱۱) از کلاس‌های دانشکده روان‌شناسی که معیارهای ورود به پژوهش داشتند؛ انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر ۱۹۷۶، پرسشنامه پنج عاملی نئو کاستا و مک کری ۱۹۸۵ و پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز، آوولیو، آوی و نورمان (۲۰۰۷) بود. پس از حذف ۳ پرسشنامه مخدوش و ۱ داده پرت، داده‌های پژوهش با استفاده از روش الگویی معادله‌های ساختاری تحلیل شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد ضریب مسیر غیرمستقیم بین صفت گشودگی و سازگاری زناشویی ($\beta = ۰/۰۶۶$ ، $P = ۰/۰۱۶$)، ضریب مسیر غیرمستقیم بین صفت برونگرایی و سازگاری زناشویی ($\beta = ۰/۰۸۳$ ، $P = ۰/۰۱۲$) و ضریب مسیر غیرمستقیم بین صفت روان رنجورخویی و سازگاری زناشویی ($\beta = -۰/۱۱۷$ ، $P = ۰/۰۰۱$) معنادار است. **نتیجه‌گیری:** صفات شخصیتی به‌عنوان پیش‌آمادگی‌هایی که افراد با خود در روابط زناشویی وارد می‌کنند؛ احتمالاً بر سرمایه روان‌شناختی افراد شامل خوش‌بینی، خودکارآمدی، امیدواری و تاب‌آوری در برخورد با مشکلات زناشویی اثرگذار است و ممکن است منجر به کاهش یا افزایش سازگاری زناشویی شود. از این رو، پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌هایی با هدف ارتقاء سرمایه روان‌شناختی برای دانشجویان متأهل در دانشگاه‌ها برگزار شود.

دریافت مقاله: ۹۶/۱۲/۲۴
پذیرش مقاله: ۹۷/۰۶/۱۴

نویسنده مسئول:
Farrokhi@atu.ac.ir

کلید واژه‌ها: روان‌شناختی، زناشویی، سازگاری، سرمایه، ویژگی‌های شخصیت

استناد به این مقاله: شیخ زین‌الدین، حمیده، فرخی، نورعلی، و عباس‌پور آذر، زهرا. (۱۳۹۷). نقش میانجیگر سرمایه روان‌شناختی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی دانشجویان. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۲(۳ پاییز ۴۷): ۴۶۲-۴۳۹.

مقدمه

نظام خانواده در زمره مهم‌ترین نظام‌های اجتماعی است که بر اساس ازدواج بین دو جنس شکل می‌گیرد؛ از این رو، نیاز به برقراری و حفظ پیوند و روابط نزدیک با دیگران به‌عنوان انگیزه اساسی و بنیادی بشر قلمداد می‌شود. همچنین، لازمه تقویت زندگی خانوادگی، ثبات و دوام آن و نوع نگرش و طرز تعامل زوج‌ها با یکدیگر است. مطالعه روابط زوج‌ها به روشن شدن چارچوب‌های ساختاری که رابطه زوج‌ها در آن شکل می‌گیرد کمک می‌کند (فتح اله زاده، میرصیفی فرد، کاظمی، سعادت و نوایی نژاد، ۱۳۹۶). ازدواج به‌عنوان مهم‌ترین رابطه بشری توصیف شده است؛ زیرا ساختاری اولیه برای بنا نهادن رابطه خانوادگی و تربیت نسل آینده فراهم می‌سازد و همسری، یکی از پیچیده‌ترین گذارهای چرخه زندگی است (جوانمرد، محمدی قره قوزلو و پور اکبران، ۱۳۹۵). در بیشتر جوامع، بررسی کیفیت روابط زناشویی نقش اساسی در ارزیابی کیفیت ارتباط‌های خانوادگی دارد. کیفیت روابط زناشویی مفهومی چند بُعدی است که شامل ابعاد گوناگون ارتباط‌های زوجی مانند سازگاری، رضایت، شادمانی و انسجام می‌شود (فتح اله زاده و همکاران، ۱۳۹۶).

سازگاری زناشویی از جمله ویژگی‌های است که برای سنجش میزان موفقیت یک ازدواج کاربرد دارد (فاریابی و زارعی محمود آبادی، ۱۳۹۴) و به‌عنوان سازگاری زوج‌ها با زندگی روزمره و تغییر شرایط زندگی و تغییر مناسب این شرایط در دوره زمانی ویژه تعریف شده و فرایندی در حال تغییر است که شامل چهار جنبه از عملکرد زوج‌ها در زندگی مشترک شامل رضایت از زندگی زناشویی، تعهد به ازدواج، توافق و یکدلی در زندگی زناشویی، تجلی و ابراز عواطف و احساس‌ها در درون زندگی زناشویی می‌شود. زوج‌هایی که با یکدیگر موافق‌اند از زندگی زناشویی خود نسبتاً رضایت دارند؛ از ویژگی‌های شخصیتی شریک زندگی خود نیز ابراز رضایت می‌کنند؛ از مصاحبت با خانواده خود لذت می‌برند؛ همراه با یکدیگر به حل مشکلات زندگی می‌پردازند و در نهایت از زندگی زناشویی و جنسی خود رضایت‌مندند (نظری و کربلایی محمد میگونی، ۱۳۹۶). با این حال در تعریف سازگاری زناشویی توافق نظر وجود ندارد و علت این عدم توافق نیز عوامل اجتماعی، روان-شناختی، شخصیتی و جمعیت شناختی مختلفی است که با سازگاری زناشویی ارتباط دارد (خادمی، ولی پور، خراسانی و نیشابوری، ۱۳۹۳).

ویژگی‌های شخصیتی از جمله عوامل مؤثر بر سازگاری زناشویی است که در تمام زمینه‌های زندگی و روابط اجتماعی انسان جلوه‌گر می‌شود و در مساله پراهمیتی چون ازدواج بر سازگاری زوج‌ها و رضایت آن‌ها تأثیرگذار است (شاكریان، ۱۳۹۱). الگوی پنج عاملی شخصیت، پنج بُعد گسترده را برای شخصیت فرض می‌کند که تنوع گسترده الگوهای پایدار چگونگی رفتار افراد را توصیف و تبیین می‌کند. این پنج بُعد شامل برونگرایی، توافق، وظیفه‌شناسی، روان رنجورخویی و گشودگی به تجربه است. بُعد برونگرایی با رفتارهایی نظیر جمع‌گرایی، ابراز وجود و جسارت، بُعد

توافق با رفتارهایی نظیر اعتماد، دل رحم بودن، و نوع دوستی؛ بُعد وظیفه‌شناسی با رفتارهایی نظیر نظم، سعی و کوشش و خویشتنداری؛ بُعد روان رنجورخویی با رفتارهای نظیر خصومت، اضطراب، افسردگی، خودآگاهی، تحریک‌پذیری و تکانشگری و بُعد تجربه‌پذیری با رفتارهایی نظیر آرمان‌گرایی، عقل‌گرایی و بی‌پروایی توصیف می‌شود (بریلی و توکدراب، ۲۰۱۲).

اسکافه‌زار، آلمند و مارتین (۲۰۱۴) طی مطالعه‌ای طولی نشان دادند که در زوجین صمیمی رابطه رضایتمندی با روان رنجورخویی منفی و با توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی مثبت است. اگرچه رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی و سازه‌های مرتبط با آن نظیر رضایت از زناشویی بسیار بررسی شده است؛ با این حال، ساز و کارهای میانجی در این رابطه هنوز ناشناخته است. نیاز به خانواده سالم شرط دستیابی به یک جامعه امن است و در صورتی که اعضای جامعه از سلامت روانی برخوردار باشند و ارتباط مطلوبی با هم برقرار سازند؛ می‌توان به خانواده سالم نیز دست یافت. بنابراین، اگر روابط اعضای خانواده سالم و استوار باشد؛ اثرهای مثبتی بر جامعه خواهد داشت. مهم‌ترین مساله در ازدواج و تشکیل خانواده آرامش است که توسط افراد به دست می‌آید. مطلوبیت زندگی، رضایت از زندگی و کیفیت و درجه سازگاری زناشویی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که ارزیابی آن بخشی از ادبیات مشاوره ازدواج و خانواده را تشکیل می‌دهد (شاکر، حشمتی و پور رحیمی، ۲۰۱۰) و بر اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر می‌افزاید. بهبود و تقویت سرمایه روان‌شناختی^۱ می‌تواند به نوبه خود بر کیفیت روابط فرد با دیگران تأثیرات سازنده‌ای داشته باشد. این امر در محیط خانواده که سرشار از روابط پیچیده بین افراد تشکیل دهنده آن، به‌ویژه زوج‌ها است؛ می‌تواند نمود بیشتری داشته باشد. به عبارت دیگر تقویت سرمایه روان‌شناختی و ارتقا روزافزون آن می‌تواند تحمل سختی‌ها و ناملايمات زندگی فردی و به‌ویژه زناشویی را برای افراد میسر کند و آن‌ها را در حرکت به سوی رابطه‌ای موفق و با رضایت‌یاری رساند (پناهی و فاتحی زاده، ۱۳۹۴).

سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان ارزیابی خود در رابطه با شرایط و احتمال درک موفقیت تعریف شده است (هووارد، ۲۰۱۷). تاکنون چهار مؤلفه اصلی شامل خودکارآمدی^۲ با تأکیدی بر تعهد و تلاش برای موفقیت در کارها و وظایف چالش برانگیز، خوش‌بینی^۳ به معنای مثبت‌نگری، مبتنی بر اسناد مثبت درباره موفقیت‌های حال و آینده، امیدواری^۴ به معنای نشان دادن مقاومت در راه رسیدن اهداف و تغییر مسیر دستیابی به اهداف و تاب‌آوری^۵ به معنای انعطاف‌پذیری و پایداری

1. psychological capital
2. self-efficacy
3. optimism
4. hope
5. resilience

در زمان مواجهه با سختی‌ها و مشکلات، معرفی شده است (حمید، ۱۳۸۹). در پژوهش گل پرور (۱۳۹۳) خودکارامدی، امیدواری، تاب آوری، خوش بینی با رضایت زناشویی رابطه مستقیم داشتند و رضایت از زندگی متغیر واسطه‌ای در رابطه امیدواری و خوش بینی با رضایت زناشویی بود. به عبارت دیگر امیدواری و خوش بینی بخشی از اثرهای خود را در رضایت زناشویی از طریق رضایت از زندگی انجام می‌دهند.

اوشیو، تاکو، هیرانو و سعید (۲۰۱۸) در مطالعه فراتحلیلی خود نشان دادند که تاب آوری با روان رنجورخوبی، برونگرایی، گشودگی، توافق و وظیفه شناسی رابطه دارد. همچنین نشان دادند تاب آوری نیرومندترین رابطه منفی را با روان رنجورخوبی و گشودگی و توافق نیرومندترین رابطه مثبت را با تاب آوری دارد. توماس و تانکا (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان دادند که ابعاد سرمایه روان‌شناختی با صفت‌های شخصیتی به استثنای وظیفه شناسی رابطه دارد و توافق و برونگرایی پیش بینی کننده سرمایه روان‌شناختی است. در پژوهش شارپ، مارتین و روس (۲۰۱۱) رابطه مثبتی بین ثبات هیجانی، برونگرایی، توافق و وظیفه شناسی با خوش بینی یافت شد. علاوه بر این در پژوهش شارپ و همکاران (۲۰۱۱) توافق و وظیفه شناسی پیش بینی کننده خوش بینی بود. شناخت عواملی که زمینه را برای بروز سازگاری زناشویی زوجها فراهم می‌کند؛ نقش مهمی در کاهش تعارض‌های زناشویی و آمار طلاق در جامعه دارد (امانی، عیسی نژاد و عزیز، ۱۳۹۴). امروزه به دلیل افزایش طلاق در جامعه و مقابله با آن، شناسایی عوامل مؤثر در کنار آمدن زوجین با مشکلات زناشویی و حل تعارض اهمیت فراوانی دارد (سلیمی، محسن زاده و نظری، ۱۳۹۳).

علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که دانشجویان رشته روان‌شناسی آشننگی روان‌شناختی و تنش بیشتر و بهزیستی ذهنی کمتری را تجربه می‌کنند (دی ویب، سوالهاگ، تیسن، فریبورگ، روزنونینگ و همکاران، ۲۰۱۳؛ توماس، کاپوتی و ویلسون، ۲۰۱۴؛ کوهتالا، لاپالاین، ساوانن، تیمو و تووانن، ۲۰۱۵). به همین جهت در این پژوهش ضروری به نظر می‌رسید که متغیرهای مرتبط با سلامت روان مانند سرمایه روان‌شناختی در بافت زناشویی بررسی شود. از سوی دیگر یکی از مسائل و دغدغه‌های اصلی پژوهشگران، موضوع تأثیر احتمالی متغیرهای میانجی در رابطه بین دو یا چند متغیر روان‌شناختی دیگر است. در این میان، بررسی مختصر نظریه‌ها و الگوهای حوزه زناشویی نشان می‌دهد که عوامل مختلفی بر پایداری و ناپایداری روابط زناشویی مؤثر است؛ لذا بر اساس مرور ادبیات مرتبط با سازگاری زناشویی و ویژگی‌های شخصیتی، می‌توان یک الگوی مفهومی را استنباط کرد که فرض می‌کند؛ رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سازگاری زناشویی به احتمال زیاد توسط متغیرهای دیگری همچون سرمایه روان‌شناختی میانجی‌گری می‌شود. با نگاهی بر آنچه که مرور شد؛ پژوهش حاضر برای طراحی الگویی انجام شد که با پاسخگویی به سوال‌های

زیر بتواند نقش میانجیگر ابعاد سرمایه روان‌شناختی را در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سازگاری زناشویی مشخص کند.

۱. آیا ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی رابطه مستقیم دارد؟
۲. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی با سازگاری زناشویی رابطه مستقیم دارد؟
۳. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی رابطه بین روان رنجورخویی با سازگاری زناشویی را میانجیگری می‌کنند؟
۴. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی رابطه بین برون‌گرایی با سازگاری زناشویی را میانجیگری می‌کنند؟
۵. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی رابطه بین گشودگی با سازگاری زناشویی را میانجیگری می‌کنند؟
۶. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی رابطه بین توافق‌پذیری با سازگاری زناشویی را میانجیگری می‌کنند؟
۷. آیا ابعاد سرمایه روان‌شناختی رابطه بین وظیفه‌شناسی با سازگاری زناشویی را میانجیگری می‌کنند؟

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری پژوهش تمام دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در نیمسال اول ۹۷-۱۳۹۶ به تعداد ۳۳۰۰۰ نفر بود. روش مطلق برای تعیین حجم نمونه در الگویابی معادله‌های ساختاری وجود ندارد. استیونس^۱ (۱۹۹۶)؛ نقل از مایرز، گامست و گوارینو، (۲۰۰۶) نسبت ۱۵ آزمودنی را به ازای هر متغیر مشاهده شده و میشل^۲ (۱۹۹۳)؛ نقل از مایرز و همکاران، (۲۰۰۶) نسبت ۱۰ تا ۲۰ آزمودنی را به ازای هر متغیر مشاهده شده توصیه می‌کنند؛ کلاین (۲۰۱۱) با تقسیم انواع الگوهای معادله‌های ساختاری به سه نوع ساده، کمی پیچیده و الگوهای پیچیده عنوان می‌کند که حجم نمونه در الگوهای ساده زیر ۱۰۰، در الگوهای کمی پیچیده بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ نفر و در الگوهای پیچیده بالای ۲۰۰ نفر است. در پژوهش حاضر با توجه به تعداد متغیرهای مورد بررسی و با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه، گروه نمونه شامل ۳۰۰ نفر برآورد و به روش نمونه برداری در دسترس و آگاهانه از میان دانشجویان متأهل زن کلاس‌های دانشکده روان‌شناسی انتخاب شد. ملاک‌های ورود به پژوهش طول مدت ازدواج حداقل ۲ سال و زندگی مشترک با همسر و ملاک‌های خروج معلولیت‌ها و بیماری‌های جسمانی مزمن، بیماری‌های شدید روانی و دریافت روان‌درمانی یا دارو در طول سال گذشته بود.

---

1. Stevens
2. Mishel

ابزارهای پژوهش

۱. **مقیاس سازگاری زناشویی**^۱: این مقیاس ۳۲ گویه‌ای توسط اسپانیر (۱۹۷۶) برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی از نظر زن و شوهر ساخته شده و شامل چهار خرده مقیاس است. خرده مقیاس رضایت زوجها^۲ یعنی میزان رضایت از جنبه‌های مختلف رابطه با گویه‌های ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱ و ۳۲، همبستگی زوجها^۳ یعنی میزان مشارکت در فعالیت‌های مشترک با گویه‌های ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷ و ۲۸، توافق زوجها^۴ یعنی میزان توافق طرفین در مسائل مربوط به رابطه زناشویی مثل امور مالی و غیره با گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۵، و ابراز محبت^۵ با گویه‌های ۴، ۶، ۲۹ و ۳۰ در طیف‌های لیکرت دو درجه‌ای، پنج درجه‌ای، شش درجه‌ای و هفت درجه‌ای ارزیابی می‌شود (اسپانیر، ۱۹۷۶). مونتسینو، گومز، فرناندز و رادریگوز (۲۰۱۳) ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس را برابر با ۰/۸۰ و روایی ملاکی آن را بر اساس همبستگی مثبت با خرده مقیاس مذاکره (اقدام‌های صورت گرفته برای حل و فصل اختلاف از طریق بحث و گفتگو) مقیاس تجدیدنظر شده راهبردهای تعارضی استراوس، همبلی، بانی-مک‌کوی و سوگارمن^۶ ۱۹۹۶ و روایی افتراقی آن را بر اساس همبستگی منفی با خرده مقیاس‌های پرخاشگری روان‌شناختی و جسمانی مقیاس تجدیدنظر شده راهبردهای تعارضی استراوس و همکاران ۱۹۹۶ مطلوب گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای رضایت زوجها، همبستگی زوجها، توافق زوجها و ابراز محبت به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۵، ۰/۸۷ و ۰/۶۰ به دست آمد.

۲. **پرسشنامه پنج عاملی نئو**^۷: این پرسشنامه ۶۰ گویه‌ای توسط کاستا و مک کری در سال ۱۹۸۵ ساخته شد و دارای ۵ خرده مقیاس است. خرده مقیاس روان رنجورخویی با سوال‌های ۱، ۶، ۱۱، ۱۶، ۲۱، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۶، ۵۱ و ۵۶، برونگرایی با سوال‌های ۲، ۷، ۱۲، ۱۷، ۲۲، ۲۷، ۳۲، ۳۷، ۴۲، ۴۷، ۵۲ و ۵۷، گشودگی با سوال‌های ۳، ۸، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۳، ۳۸، ۴۳، ۴۸، ۵۳ و ۵۸، توافق‌پذیری با سوال‌های ۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۹، ۳۴، ۳۹، ۴۴، ۴۹، ۵۴ و ۵۹ و وظیفه شناسی با سوال‌های ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵، ۴۰، ۴۵، ۵۰ و ۵۵ و ۶۰ در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای کاملاً موافقم= ۰، موافقم= ۱، بی تفاوت= ۲، مخالفم= ۳ و کاملاً مخالفم= ۴ ارزیابی می‌شود. گروسی فرشی، مهریار و قاضی طباطبایی (۱۳۸۰) در هنجاریابی این ابزار ضرایب همبستگی ۵

1. Dyadic Adjustment Scale (DAS)
2. dyadic satisfaction
3. dyadic cohesion
4. dyadic consensus
5. affectional expression
6. Straus, Hamblly, Boney-McCoy & Sugarman
7. NEO-Five Factor Inventory (NEO-FFI)

خرده مقیاس را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷، ضرایب آلفای کرونباخ را در دامنه‌ای بین ۰/۸۷ تا ۰/۵۶ و همبستگی بین دو نسخه گزارش شخصی و نسخه ارزیابی مشاهده‌گر را در دامنه‌ای بین ۰/۶۶ تا ۰/۴۵ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های روان - رنجورخویی، برونگرایی، گشودگی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۶۷، ۰/۶۱، ۰/۶۸ و ۰/۸۰ به دست آمد.

۳. پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی! این پرسشنامه ۲۴ گویه‌ای توسط لوتانز، آوولیو، آوی و نورمان در سال (۲۰۰۷) ساخته شد و ۴ خرده مقیاس دارد. خرده مقیاس خودکارامدی با سؤال‌های ۱ تا ۶، امیدواری با سؤال‌های ۷ تا ۱۲، تاب‌آوری با سؤال‌های ۱۳ تا ۱۸ و خوش‌بینی با سؤال‌های ۱۹ تا ۲۴ در طیف لیکرت ۶ درجه‌ای کاملاً مخالفم = ۱، مخالفم = ۲، تا حدودی مخالفم = ۳، تا حدودی موافقم = ۴، موافقم = ۵، تا کاملاً موافقم = ۶ ارزیابی می‌شود. لوتانز و همکاران در سال (۲۰۰۷) برای این ابزار ضرایب آلفای کرونباخ را در دامنه‌ای از ۰/۸۹ تا ۰/۶۶ و رابطه معناداری را بین خرده مقیاس‌های این ابزار با عملکرد و رضایت گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های خودکارامدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۴، ۰/۸۶ و ۰/۸۱ به دست آمد.

شیوه اجرا. پس از انتخاب کلاس‌ها در زمان‌هایی غیر از ساعت‌های درسی به کلاس‌ها مراجعه شد. پس از توضیحات مختصری درباره اهداف پژوهش و نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها، دانشجویان هر کلاس به صورت گروهی در داخل کلاس پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. از دانشجویانی که تمایل به همکاری نداشتند خواسته شد که در زمان تکمیل پرسشنامه‌ها کلاس را ترک کنند. در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. داده‌های پژوهش حاضر پس از حذف ۳ پرسشنامه مخدوش و ۱ شرکت‌کننده پرت با استفاده از نرم افزار آموس و روش الگویابی معادله‌های ساختاری که شامل دو الگوی اندازه‌گیری و ساختاری بود؛ تحلیل شدند.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کننده‌ها به ترتیب ۳۱/۶۸ و ۸/۷۵ بود. ۸۲ نفر (۲۷/۶ درصد) از شرکت‌کننده‌ها کمتر از ۲۵ سال، ۶۶ نفر (۲۲/۲ درصد) ۲۶ تا ۳۰ سال، ۶۰ نفر (۲۰/۲ درصد) ۳۱ تا ۳۵ سال و ۸۴ نفر (۲۸/۳ درصد) بالاتر از ۳۵ سال داشتند. ۴۷ نفر (۱۵/۸ درصد) از شرکت‌کننده‌ها در مقطع کاردانی، ۱۶۶ نفر (۵۵/۹ درصد) در مقطع کارشناسی، ۷۴ نفر (۲۴/۹ درصد)

1. Psychological Capital Questionnaire (PCQ)

در مقطع کارشناسی ارشد و ۵ نفر (۱/۷ درصد) در مقطع دکتری مشغول به تحصیل بودند. از این تعداد ۱۸۷ نفر بیکار (۶۲/۹۶ درصد) و ۹۸ نفر (۳۳ درصد) شاغل بودند و ۱۲ نفر (۴/۰۴ درصد) نیز شغل خود را مشخص نکرده بودند. درآمد خانوار ۵۹ نفر (۱۹/۸۶ درصد) زیر دو میلیون تومان در ماه، ۶۸ نفر (۲۲/۸۹ درصد) بین دو تا سه میلیون در ماه، ۹۳ نفر (۳۱/۳۱ درصد) بین سه تا چهار میلیون و ۵۹ نفر (۱۹/۸۶) بالای چهار میلیون بود و ۱۸ نفر (۶/۰۶) درآمد ماهیانه خود را مشخص نکرده بودند.

جدول ۱. کشیدگی، چولگی، ضریب تحمل و تورم واریانس متغیرهای پژوهش

متغیر	چولگی	کشیدگی	ضریب تحمل	تورم واریانس
شخصیت-روان رنجورخویی	۰/۱۸۴	۰/۵۵۲	۰/۶۵۱	۱/۵۳۵
شخصیت-برونگرایی	-۰/۴۴۱	۰/۲۱۷	۰/۷۳۰	۱/۳۶۹
شخصیت-گشودگی	۰/۰۰۶	-۰/۳۱۰	۰/۸۱۶	۱/۲۲۵
شخصیت-توافق پذیری	-۰/۳۸۵	-۰/۰۱۴	۰/۶۶۶	۱/۵۰۲
شخصیت-وظیفه شناسی	-۰/۲۹۹	-۰/۵۱۶	۰/۶۱۲	۱/۶۳۵
سرمایه روان شناختی-خودکارامدی	-۰/۷۰۳	۰/۱۱۲	۰/۴۶۵	۲/۱۴۸
سرمایه روان شناختی-امیدواری	-۰/۳۸۱	-۰/۳۱۶	۰/۴۶۶	۲/۱۴۷
سرمایه روان شناختی-تاب آوری	-۰/۲۱۲	-۰/۴۰۷	۰/۵۷۹	۱/۷۲۷
سرمایه روان شناختی-خوش بینی	-۰/۳۷۸	-۰/۵۶۰	۰/۵۲۶	۱/۸۹۹
سازگاری زناشویی-رضایت	-۰/۸۹۰	۰/۴۰۳	-	-
سازگاری زناشویی-همبستگی	-۰/۱۲۹	-۰/۴۳۶	-	-
سازگاری زناشویی-توافق	-۰/۷۳۴	۲/۴۵۱	-	-
سازگاری زناشویی-ابراز محبت	-۱/۰۰۹	۰/۴۹۸	-	-

جدول ۱ نشان می‌دهد که شاخص‌های مربوط به چولگی و کشیدگی هیچ‌کدام از عامل‌ها از مرز ± 2 عبور نکرده است. بنابراین می‌توان گفت که توزیع داده‌ها برای هریک از متغیرهای پژوهش طبیعی است. همچنین نتایج مساله همخطی بودن نیز در متغیرهای پژوهش رخ نداده است. در ادامه مفروضه طبیعی بودن توزیع چند متغیری با استفاده از روش تحلیل اطلاعات مربوط به فاصله مهلنوبایس و ترسیم منحنی توزیع آن ارزیابی و پس از ارزیابی مفروضه طبیعی بودن چند متغیری، به منظور ارزیابی همگنی واریانس‌ها نمودار پراکندگی واریانس‌های استاندارد شده خطاها بررسی شد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی ویژگی‌های شخصیت، ابعاد سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی

متغیرهای پژوهش	روان رنجورخویی	برونگرایی	گشودگی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	خودکارآمدی
روان رنجورخویی	-					
برونگرایی	-.۰/۲۹۴**	-				
گشودگی	-.۰/۱۵۸**	۰/۲۸۱**	-			
توافق پذیری	-.۰/۴۸۴**	۰/۳۳۳**	۰/۲۶۶**	-		
وظیفه شناسی	-.۰/۴۲۵**	۰/۴۳۰**	۰/۲۳۶**	۰/۴۳۷**	-	
خودکارآمدی	-.۰/۳۷۸**	۰/۳۰۲**	۰/۲۷۸**	۰/۲۵۹**	۰/۴۰۲**	-
امیدواری	-.۰/۲۹۸**	۰/۲۷۳**	۰/۲۳۶**	۰/۲۳۴**	۰/۲۳۸**	۰/۶۴۵**
تاب آوری	-.۰/۱۵۱**	۰/۲۵۹**	۰/۱۶۲**	۰/۰۶۱	۰/۱۳۵*	۰/۴۹۲**
خوش بینی	-.۰/۳۳۶**	۰/۲۸۰**	۰/۱۱۴*	۰/۲۱۲**	۰/۲۵۵**	۰/۵۴۳**
رضایت	-.۰/۲۳۳**	۰/۱۳۱*	۰/۱۳۳*	۰/۲۹۰**	۰/۲۰۱**	۰/۲۷۷**
همبستگی	-.۰/۲۸۰**	۰/۱۵۸**	۰/۱۸۵**	۰/۱۳۹*	۰/۰۷۹	۰/۳۲۴**
توافق	-.۰/۲۶۹**	۰/۲۲۵**	۰/۱۰۹	۰/۲۸۴**	۰/۲۰۲**	۰/۴۰۶**
ابراز محبت	-.۰/۲۶۲**	۰/۲۰۸**	۰/۲۱۶**	۰/۲۸۳**	۰/۱۹۹**	۰/۳۴۶**

ادامه جدول ۲. ماتریس همبستگی ویژگی‌های شخصیت، ابعاد سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی

روان رنجورخویی	برونگرایی	گشودگی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	خودکارآمدی
-					
۰/۵۴۷**	-				
۰/۵۸۸**	۰/۵۵۱**	-			
۰/۲۳۳**	۰/۱۳۷*	۰/۱۴۱*	-		
۰/۳۰۷**	۰/۱۳۴*	۰/۱۷۰**	۰/۴۵۸**	-	
۰/۴۲۳**	۰/۱۶۳**	۰/۲۷۳**	۰/۳۸۶**	۰/۳۷۰**	-
۰/۳۵۸**	۰/۱۲۷*	۰/۲۲۳**	۰/۵۰۲**	۰/۳۸۴**	۰/۷۱۷**

* $P < .05$ ** $P < .01$

جدول ۲ نشان می‌دهد که روان رنجورخویی با مؤلفه‌های سازگاری زناشویی به صورت منفی همبسته است ($P = .01$). برونگرایی با مؤلفه رضایت ($P = .05$) و با مؤلفه‌های دیگر سازگاری زناشویی همبسته است ($P = .01$). گشودگی با مؤلفه رضایت سازگاری زناشویی ($P = .05$) و با مؤلفه‌های ابراز محبت و همبستگی همبسته است ($P = .01$). توافق پذیری با مؤلفه همبستگی ($P = .05$) و با مؤلفه‌های دیگر سازگاری زناشویی و وظیفه شناسی به استثنای مؤلفه همبستگی با دیگر مؤلفه‌های سازگاری زناشویی همبسته است ($P = .01$). خودکارآمدی و امیدواری به صورت مثبت با مؤلفه‌های سازگاری زناشویی همبسته است ($P = .01$). خوش بینی و تاب آوری با مؤلفه رضایت ($P = .05$) و با دیگر مؤلفه‌های سازگاری زناشویی همبسته است ($P = .01$).

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی الگوی اندازه‌گیری و ساختاری و ویژگی‌های شخصیت، سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی

شاخص‌های برازندگی	مجدور کای ^۱	میانگین ریشه خطای	برازش تطبیقی ^۲	شاخص نکوئی ^۳	برازش تطبیقی ^۴	نشان تطبیقی ^۵
الگوی اندازه‌گیری	۴۳/۹۶	۰/۰۷۳	۰/۹۲۸	۰/۹۶۶	۰/۹۷۱	
الگوی ساختاری	۱۲۱/۳۷**	۰/۰۷۱	۰/۸۸۹	۰/۹۴۲	۰/۹۴۴	

* $P < .05$ ** $P < .01$

جدول ۳ نشان می‌دهد الگوی اندازه‌گیری با داده‌ها، برازش قابل قبول دارد. اگرچه شاخص مجدور کای بیانگر عدم برازش الگوی ساختاری با داده‌های گردآوری شده بود؛ با وجود این دیگر شاخص‌های برازندگی از برازش قابل قبول الگو با داده‌ها حمایت کردند. در مجموع این نتایج بیانگر آن بود که الگوی ساختاری پژوهش حاضر با داده‌های گردآوری شده برازش قابل قبول دارد.

جدول ۴. پارامترهای الگوی اندازه‌گیری در تحلیل عاملی تأییدی

متغیر مکنون - نشانگر	برآورد پارامتر b	پارامتر استاندارد	خطای استاندارد	نسبت بحرانی
سازگاری زناشویی-رضایت	۱	۰/۵۳۴		
سازگاری زناشویی-همبستگی	۰/۵۲۲	۰/۴۶۴	۰/۰۷۰	۷/۴۵**
سازگاری زناشویی-توافق	۱/۶۲۰	۰/۸۲۸	۰/۱۸۴	۸/۸۱**
سازگاری زناشویی-ابراز محبت	۰/۴۲۸	۰/۸۵۷	۰/۰۴۹	۸/۸۰**
سرمایه روان‌شناختی-خودکارآمدی	۱	۰/۷۷۹		
سرمایه روان‌شناختی-امیدواری	۱/۲۷۸	۰/۸۶۴	۰/۰۹۵	۱۳/۴۷**
سرمایه روان‌شناختی-تاب‌آوری	۰/۸۶۱	۰/۶۳۴	۰/۰۸۳	۱۰/۴۰**
سرمایه روان‌شناختی-خوش‌بینی	۰/۸۹۸	۰/۶۷۸	۰/۰۸۰	۱۱/۲۰**

* $P < .05$ ** $P < .01$

جدول ۴ نشان می‌دهد آماره‌های الگوی اندازه‌گیری در تحلیل عاملی تأییدی بیانگر آن است که همه متغیرهای مشاهده شده به صورت قابل قبول و معنادار دو متغیر مکنون سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند.

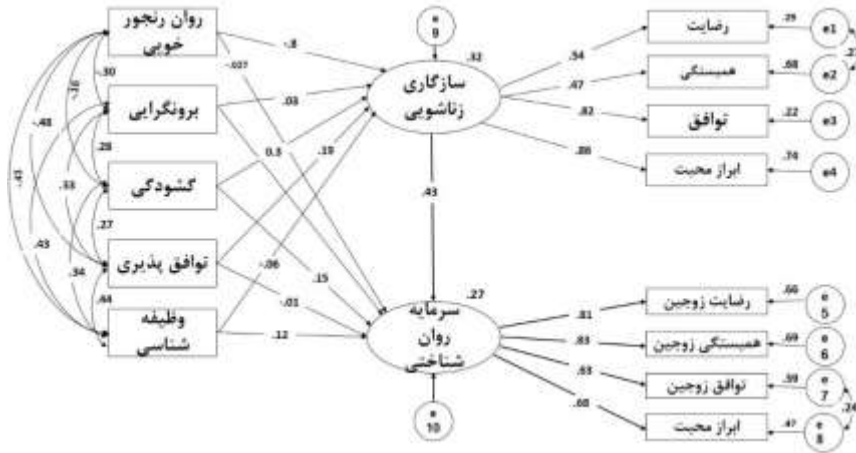
1. Chi Square
2. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
3. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)
4. Goodness of Fit Index (GFI)
5. Comparative Fit Index (CFI)

جدول ۵. ضرایب مسیر کل، مستقیم و غیرمستقیم بین ویژگی‌های شخصیت، سرمایه

روان‌شناختی و سازگاری زناشویی

S.E		b	مسیرها	
۰/۱۰۰	۰/۰۷۱	۰/۱۰۲	گشودگی-سازگاری زناشویی	رضای زناشویی
-۰/۰۰۵	۰/۰۵۳	-۰/۰۰۴	وظیفه‌شناسی-سازگاری زناشویی	
۰/۱۸۳	۰/۰۷۰	۰/۱۵۱	توافق‌پذیری-سازگاری زناشویی	
۰/۱۱۱	۰/۰۵۳	۰/۰۹۵	برونگرایی-سازگاری زناشویی	
-۰/۲۰۱	۰/۰۵۱	-۰/۱۳۳	روان رنجورخویی-سازگاری زناشویی	رضای سرایی
۰/۰۳۳	۰/۰۶۵	۰/۰۳۴	گشودگی-سازگاری زناشویی	
-۰/۰۵۸	۰/۰۴۹	-۰/۰۴۰	وظیفه‌شناسی-سازگاری زناشویی	
۰/۱۸۷	۰/۰۶۷	۰/۱۵۴	توافق‌پذیری-سازگاری زناشویی	
۰/۰۲۸	۰/۰۴۸	۰/۰۲۴	برونگرایی-سازگاری زناشویی	مستقیم
-۰/۰۸۴	۰/۰۴۹	-۰/۰۵۶	روان رنجورخویی-سازگاری زناشویی	
۰/۱۵۴	۰/۰۶۷	۰/۱۵۵	گشودگی-سرمایه روان‌شناختی	
۰/۱۲۲	۰/۰۵۲	۰/۰۸۳	وظیفه‌شناسی-سرمایه روان‌شناختی	
-۰/۰۱۰	۰/۰۶۳	-۰/۰۰۸	توافق‌پذیری-سرمایه روان‌شناختی	رضای مستقیم
۰/۱۹۱	۰/۰۶۳	۰/۱۶۱	برونگرایی-سرمایه روان‌شناختی	
-۰/۲۷۱	۰/۰۴۹	-۰/۱۷۶	روان رنجورخویی-سرمایه روان‌شناختی	
۰/۴۳۲	۰/۰۸۸	۰/۴۴۱	سرمایه روان‌شناختی-سازگاری زناشویی	
۰/۰۶۶	۰/۰۳۳	۰/۰۶۸	گشودگی-سازگاری زناشویی	رضای مستقیم
۰/۰۵۳	۰/۰۲۴	۰/۰۳۶	وظیفه‌شناسی-سازگاری زناشویی	
-۰/۰۰۴	۰/۰۲۸	-۰/۰۰۴	توافق‌پذیری-سازگاری زناشویی	
۰/۰۸۳	۰/۰۳۲	۰/۰۷۱	برونگرایی-سازگاری زناشویی	
-۰/۱۱۷	۰/۰۲۶	-۰/۰۷۸	روان رنجورخویی-سازگاری زناشویی	

جدول ۵ نشان می‌دهد ضریب مسیر کل یعنی مجموع ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم بین توافق‌پذیری و سازگاری زناشویی ($P=0/020$) و بین روان رنجورخویی و سازگاری زناشویی ($P=0/003$) و ضریب مسیر مستقیم بین سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی معنادار است ($P=0/001$). ضریب مسیر غیرمستقیم بین گشودگی و سازگاری زناشویی ($P=0/016$)، بین برونگرایی و سازگاری زناشویی ($P=0/012$) و ضریب مسیر غیرمستقیم بین روان رنجورخویی و سازگاری زناشویی معنادار است ($P=0/001$).

شکل ۱. الگوی ساختاری پژوهش در تبیین رابطه ویژگی‌های شخصیتی، سرمایه روان‌شناختی و سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل

شکل ۱ نشان می‌دهد که سرمایه روان‌شناختی با نشانگرهای خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی رابطه بین ابعاد روان‌رنجور خوبی، گشودگی و برونگرایی با سازگاری زناشویی را میانجی‌گری می‌کند و ابعاد شخصیت و سرمایه روان‌شناختی می‌توانند ۳۲ درصد از تغییرات سازگاری زناشویی را پیش‌بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد از بین صفتهای شخصیت توافق‌پذیری به صورت مثبت و روان‌رنجور خوبی به صورت منفی سازگاری زناشویی را در دانشجویان زن متأهل پیش‌بینی می‌کند. سرمایه روان‌شناختی نیز به صورت مثبت سازگاری زناشویی آن‌ها را پیش‌بینی می‌کند. افزون بر این، سرمایه روان‌شناختی رابطه بین دو ویژگی شخصیتی گشودگی و برونگرایی با سازگاری زناشویی را به صورت مثبت و رابطه بین ویژگی روان‌رنجور خوبی با سازگاری زناشویی را به صورت منفی میانجی‌گری می‌کند. این نتایج با نتایج حاصل از پژوهش‌های امیری، فرهودی، عبدالوند و رضایی (۲۰۱۱)؛ چهره، ازگلی، ابوالمعالی‌الحسینی و نصیری (۱۳۹۶)؛ حسینی، محمدی و جوکار (۱۳۹۴)؛ خادمی (۲۰۱۷)؛ دهقان، آتش‌پور و شفتی (۱۳۹۳)؛ رزاقی، نیکی، جو، کراسکیان، مومجباری و ظهرابی مسیحی (۱۳۹۰)؛ شاکریان (۱۳۹۱)؛ شاکریان، محمد نظری، ابراهیمی، فاطمی و دانایی (۱۳۹۱)؛ شفیع زاده (۱۳۹۱)؛ گل‌پرور (۱۳۹۳)؛ میرفلاحی، اکبری، کشورپناه

کارجون، ماوی و خشکو گیلای (۲۰۱۵)؛ استاجکوویک، بندورا، لاک، لی و سرجت (۲۰۱۸)؛ اسکافهزر و همکاران (۲۰۱۴)؛ اوشیو و همکاران (۲۰۱۸)؛ توماس و تانکا (۲۰۱۷)؛ شارپ و همکاران (۲۰۱۱)؛ شی، لیو، وانگ و وانگ (۲۰۱۵)؛ کلاستن، اورورک، اسمیت و دلونگیس (۲۰۱۲)؛ ماتلا، بالباگ و کمرگ (۲۰۱۰)؛ وانگ، یا، لیو، یانگ، وو و همکاران (۲۰۱۴) هم راستا است.

برخی از پژوهشگران ابعاد پنجگانه شخصیت را به مثابه سازه‌های ارتباطی مفهوم سازی کرده‌اند. هوگان^۱ ۱۹۹۶ در نظریه اجتماعی تحلیلی خود بر کارکردهای اجتماعی ادراکات خود و دیگری تأکید می‌کند. این دیدگاه به این نکته اشاره می‌کند که صفات به‌طور اجتماعی شکل گرفته‌اند تا در خدمت عملکردهای بین فردی باشند. دیدگاه تکاملی درباره پنج عامل خاطر نشان می‌سازد که انسان‌ها دارای ساز و کارهای حفاظتی متفاوتی هستند که با بقا و تولید مثل آن‌ها مرتبط است و آگاهی از ساز و کارها زمینه را لازم برای درک تفاوت‌های فردی فراهم می‌آورد. باس^۲ ۱۹۹۶ شخصیت را به مثابه زمینه انطباقی می‌بیند که در آن زمینه، پنج عامل بزرگ شخصیت مهم‌ترین و برجسته‌ترین ابعاد نیازهای بقای فردی را به دست می‌دهند (کاکابرای و افشارنیا، ۱۳۹۱).

روان رنجورخویی در درجه اول بر فرایندهای درون روانی افراد در زمینه روابط زناشویی تأثیر می‌گذارد. کاهش کنترل تکانه‌های عصبی و تمایل به تجربه افکار منفی در افراد روان رنجورخو، بر دنیای درون فردی بیش از دنیای برون فردی تأثیرگذار است. از دیگر ویژگی‌های افراد روان رنجور، رفتار نکوهش کننده، تحقیرکننده و تدافعی است. افراد روان رنجورخو دارای باورهای غیرمنطقی بیشتر و انطباق پذیری کمتری به‌ویژه با همسر خود هستند و به هنگام رویارویی با عوامل تنش زا راهکارهای مقابله‌ای نامناسب به‌کار می‌گیرند (چهره و همکاران، ۱۳۹۶).

قسمت اعظم رابطه بین روان رنجورخویی و رضایت زناشویی مربوط به الگوهای ارتباطی منفی بین همسران است. یعنی افراد روان رنجور عواطف منفی بیشتری را به همسران خود ابراز می‌کنند و از این طریق منجر به شکل‌گیری الگوهای تعاملی منفی در روابط زناشویی می‌شوند (حسینی، خلقی، جابری، صدیقی، صالحی و همکاران، ۱۳۹۲). همسران توافق پذیر ادراک‌های مثبت‌تری از یکدیگر دارند که به نوبه خود می‌تواند به رضایتمندی بیشتر و کاهش سرخوردگی منجر شود. توافق پذیری نشان دهنده ویژگی‌هایی مانند همدردی نسبت به دیگران، کمک به آن‌ها و باور به اینکه دیگران نیز متقابلاً کمک کننده هستند؛ است. میزان بالای توافق پذیری باعث می‌شود فرد در تعاملات بین فردی، هیجان‌های خود را تنظیم کند و رفتارهای ملایم‌تری از خود نشان دهد. همچنین، افراد توافق پذیر تضادهای ناشی از روابط بین فردی را با سهولت بیشتری حل می‌کنند که این مساله باعث کاهش فراوانی و شدت رفتارهای تعاملی می‌شود (کوهی، اعتمادی و فاتحی

1. Hogan
2. Buss

زاده، ۱۳۹۳). برونگرایی به لذت بردن و مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی منجر می‌شود. افراد برونگرا احساسات درونی‌شان را با دیگران در میان می‌گذارند و می‌توانند ذهن‌شان را روی چیزهای مختلف متمرکز و نه اینکه تنها روی تجارب منفی تمرکز کنند. افراد برونگرا همیشه به همراهی با دیگران توجه دارند. به آسانی ارتباط برقرار می‌کنند؛ هم روی دیگران تأثیر می‌گذارند و هم از دیگران تأثیر می‌پذیرند (سلیمی، ۱۳۹۳).

خودکارآمدی توان‌سازنده‌ای است که بدان وسیله مهارت‌های شناختی، اجتماعی، عاطفی و رفتاری انسان برای تحقق اهداف مختلف به گونه‌ای اثربخش سازماندهی می‌شود. بنابراین فردی که از خودکارآمدی بالاتری برخوردار است؛ از اطلاعات هیجانی خود به نحو مطلوبی در سازگاری اجتماعی بهتر و مؤثرتر بهره‌مند خواهد شد (فتح‌اله زاده، باقری، رستمی و دربانی، ۱۳۹۵).

امیدواری حالت انگیزشی مثبتی است که نشان‌دهنده پیش‌بینی فرد نسبت به آینده است و میزان پایداری فرد به اهداف، تلاش جهت تحقق آن‌ها و میزان توانایی به تغییر مسیرهای دستیابی به اهداف را مشخص می‌کند (آخوندی و آقا علیخانی، ۱۳۹۴). افراد خوش‌بین نسبت به افراد بدبین اجتماعی‌ترند؛ از مهارت‌های بین‌فردی مطلوب‌تری برخوردارند؛ معاشرتی هستند و به راحتی می‌توانند یک شبکه اجتماعی حمایتگر در اطراف خود ایجاد کنند (پورسردار، پورسردار، پناهنده، سنگری و عبدی زرین، ۱۳۹۱). تاب‌آوری نشان‌دهنده توانایی انعطاف‌پذیر فرد در تنظیم سطوح کنترل در شرایط متفاوت و مقابله مؤثر و کارآمد در برخورد با عوامل فشارزا و چالش‌ها است. تاب‌آوری منابع مقابله‌ای انسان مانند خودپنداره، خوش‌بینی، راهبردهای مقابله‌ای و روابط اجتماعی مطلوب را در برمی‌گیرد (صحرايي داريان و کربلايي محمد ميگوني، ۱۳۹۶).

همچنان که پیشتر ذکر شد؛ سرمایه روان‌شناختی از خودکارآمدی، امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری تشکیل شده است که ممکن است هر یک به نحوی تحت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی افراد و تظاهرات آن‌ها نظیر وظیفه‌شناسی، توافق و روان‌رنجورخویی قرار بگیرد. در افراد گشوده انعطاف‌پذیری بالاتری دیده می‌شود و به همین دلیل ابراز همدردی و اشتیاق کمک کردن به دیگران در این افراد بیشتر است (چهره و همکاران، ۱۳۹۶). گشودگی باعث می‌شود زوج‌ها در حل مشکلات و تعارض‌های‌شان رویکردهای انعطاف‌پذیرتر و فعال‌تری را اتخاذ کنند. گشودگی به رضایت جنسی بیشتر در زوج‌ها منجر می‌شود؛ زیرا باعث می‌شود که زوج‌ها فرایند اکتشاف جنسی را گسترش دهند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲) و تظاهرات حاصل از این ویژگی احتمالاً منجر به خودکارآمدی، امیدواری و تاب‌آوری بیشتر در حل مسائل بین‌فردی و زناشویی و رضایت بیشتر در این روابط می‌شود.

زوج‌هایی که از نظر برونگرایی بالا و از لحاظ روان‌رنجورخویی پایین هستند به صورت ژنتیکی برای ثبات هیجانی آمادگی دارند. زوج‌های برونگرا بهتر می‌توانند با تنش روزمره مقابله کنند و با

احتمال بیشتری درصدد حمایت اجتماعی برمی‌آیند که به آن‌ها در کنار آمدن با تنش کمک می‌کند (چهره و همکاران، ۱۳۹۶) که احتمالاً منجر به خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی و تجارب مثبت در روابط زناشویی آن‌ها می‌شود. روان‌رنجورخویی با سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد مانند خصومت، واکنش و گوشه‌گیری مرتبط است که باعث می‌شود؛ این افراد برای حل اختلافات خود در تعامل‌های زناشویی‌شان راهبرد مناسبی به کار نگیرند و با فرار و اجتناب از مشکلات به سستی روابط خود دامن بزنند و باعث کاهش اعتماد همسر و کاهش کیفیت زندگی زناشویی (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴)، ناامیدی نسبت به آینده، بدبینی، ناکارآمدی و عدم تاب‌آوری در یکی یا هر دو زوج شوند. در یک جمع‌بندی، با توجه به نقش چشمگیر سرمایه روان‌شناختی در روابط و کیفیت زندگی زناشویی پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌هایی با هدف ارتقاء سرمایه روان‌شناختی برای دانشجویان متأهل در دانشگاه‌ها و برای مردان و زنان متأهل برگزار شود.

سپاسگزاری

لازم است از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج و نیز مسئولان دانشگاه که اجرای این پژوهش را میسر ساختند؛ قدردانی شود. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

منابع

- آخوندی، نیلا، آقا علیخانی، علی محمد. (۱۳۹۴). *روان‌شناسی مثبت*. تهران: نشرپیوند.
- امانی، احمد، عیسی نژاد، امید، و عزیزی، آرمان. (۱۳۹۴). بررسی روابط ساختاری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عامل‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۰(۱): ۷۰-۴۵.
- پناهی، احسان، و فاتحی زاده، مریم السادات. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی و کیفیت زندگی زناشویی در بین زوجین شهر اصفهان. *فصلنامه زن و جامعه*، ۶(۳): ۵۸-۴۱.
- پورسردار، نوراله، پورسردار، فیض‌اله، پناهنده، عباس، سنگری، علی‌اکبر، و عبدی‌زرین، سهراب. (۱۳۹۱). تأثیر خوش‌بینی (تفکر مثبت) بر سلامت روانی و رضایت از زندگی: یک مدل روان‌شناختی از بهزیستی. *مجله پژوهشی حکیم*، ۱۶(۱): ۴۹-۴۲.
- جوانمرد، غلامحسین، محمدی قره‌قوزلو، رقیه، و پوراکبران، الهه. (۱۳۹۵). نقش واسطه‌ای بهداشت روانی همسر در بهداشت روانی و رضایت زناشویی زوجین. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۱۸(۴): ۱۹۶-۲۰۶.

چهره، هاشمیه، از گلی، گیتی، ابوالعالی الحسینی، خدیجه، و نصیری، ملیحه. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی بر اساس مدل پنج عامل بزرگ شخصیتی: مرور سیستماتیک. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان*، ۲۲(۵): ۱۳۲-۱۲۱.

حسینی، زهرا، خلقی، زهرا، جابری، سمیه، صدیقی، اکرم، صالحی، وجیهه، و تفویضی، متین. (۱۳۹۲). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی زوجین متعارض و عادی با استفاده از پرسشنامه شخصیتی ۵ عاملی نئو. *مجله پزشکی قانونی*، ۱۹(۴): ۱۷۴-۱۶۵.

حسینی، فریده سادات، محمدی، مریم، و جوکار، مهناز. (۱۳۹۴). بررسی صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی، نقش ویژگی‌های شخصیتی زوجین. *فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*، ۹(۴): ۵۱-۲۷.

حمید، نجمه. (۱۳۸۹). رابطه میان سخت‌رویی روان‌شناختی، رضایت از زندگی و امید با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پیش‌دانشگاهی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۴(۴): ۱۱۶-۱۰۱. خادمی، علی، ولی پور، مریم، مرادزاده خراسانی، لاله، و نیشابوری، سیمین. (۱۳۹۳). رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مؤلفه‌های آن در زوج‌ها. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۸(۴) پایپی ۳۲: ۹۵-۱۰۹.

دهقان، فاطمه، آتش پور، حمید، شفتی، عباس. (۱۳۹۳). رابطه عوامل شخصیت و خودکارآمدی عمومی با امید عاملی و راهبردی به درمان در معتادان. *فصلنامه علمی-پژوهشی/اعتیادپژوهی*، ۸(۳): ۱۰۸-۹۱.

رزاقی، نرگس، نیکی جو، معصومه، کراسکیان موجمباری، آدیس، و ظهرا بی مسیحی، آرینه. (۱۳۹۰). رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی. *روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسی ایرانی*، ۷(۳): ۲۶۹-۲۷۷.

سلیمی، مسعود. (۱۳۹۳). رابطه شادکامی با پنج عامل بزرگ شخصیت. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*، ۳(۲): ۴۹-۴۱.

سلیمی، هادی، محسن زاده، فرشاد، و نظری، علی محمد. (۱۳۹۳). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس انسجام خانوادگی، مهارت‌های تصمیم‌گیری و حل مساله و مهارت‌های مقابله. *فصلنامه نسیم تندرستی*، ۳(۱): ۶۳-۵۷.

شاکریان، عطا. (۱۳۹۱). نقش ابعاد شخصیت و جنسیت در پیش‌بینی سازگاری زناشویی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (بهبود)*، ۱۶(۳): ۲۲-۱۶.

شاکریان، عطا، محمدنظری، علی محمد، ابراهیمی، پایناز، فاطمی، عادل، و دانایی، صبا. (۱۳۹۱). ارتباط شباهت و تضاد در ویژگی‌های شخصیتی با سازگاری زناشویی. *مجله علوم رفتاری*، ۶(۳): ۲۴۵-۲۵۱.

شفیع زاده، رقیه. (۱۳۹۱). رابطه تاب آوری با پنج عامل بزرگ شخصیت. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۳(۱): ۹۵-۱۰۲.

صحرايي داريان، الميرا، و کربلايي محمد ميگوني، احمد. (۱۳۹۶). پيش بيني خودکارامدی درد در بيماران با پيوند کبد بر اساس آسيب کودکی و تاب آوری. *نشریه خانواده و بهداشت*، ۷(۱): ۴۴-۲۶.

فاريابي، ظهيرالدين، و زارعی محمود آبادی، حسن. (۱۳۹۴). بررسی و مقایسه سازگاری زناشویی، شادکامی و میل به طلاق در ازدواج‌های سنتی و غیر سنتی شهر یزد. *طلوع بهداشت*، ۱۴(۳): ۹۴-۸۳.

فتح اله زاده، نوشین، باقری، پریسا، رستمی، مهدی، و دربانی، علی. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری و خودکارامدی دانش آموزان دختر دبیرستانی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۰(۳): ۲۸۹-۲۷۱.

فتح اله زاده، نوشین، میر صیفي فرد، لیلا سادات، کاظمی، مهناز، سعادت، نادره، و نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۹۶). اثربخشی غنی سازی زندگی زناشویی بر اساس نظریه انتخاب بر کیفیت روابط زناشویی و صمیمیت زوج‌ها. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۱(۳): ۳۵۳-۳۷۲.

کاکابرايي، کيوان، و افشارنيا، کریم. (۱۳۹۱). نسخه کوتاه فهرست پنج عامل بزرگ: آزمون تغییرناپذیری عاملی در والدین کودکان عادی و استثنایی. *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۱۱(۱): ۲۷-۴۲.

گروسی فرشی، میرتقی، مهریار، امیرهوشنگ، و قاضی طباطبایی، محمود. (۱۳۸۰). کاربرد آزمون جدید شخصیتی نئو و بررسی و تحلیل ویژگی‌ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران. *فصلنامه علمی پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهراء*، ۱۱(۳): ۱۹۸-۱۷۳.

گل‌پرور، محسن. (۱۳۹۳). الگوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی در رضایت از زندگی و رضایت زناشویی در همسران ایثارگران شهر کرد. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۲(۱): ۵۸-۵۱.

نظری، راضیه، و کربلايي محمد ميگوني، احمد. (۱۳۹۶). الگوی ساختاری کمال‌گرایی، بهزیستی روان‌شناختی و سازگاری زناشویی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۱(۳): ۴۳۲-۴۱۱.

References

- Amiri, M., Farhoodi, F., Abdolvand, N., & Bidakhavidi, A. R. (2011). A study of the relationship between Big-five personality traits and communication styles with marital satisfaction of married students majoring in public universities of Tehran. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30(1): 685-689.
- Briley, D.A., & Tucker-Drob, E.M. (2012). Broad bandwidth or high fidelity? Evidence from the structure of genetic and environmental effects on the facets of the five-factor model. *Behavior Genetics*, 11(1): 743-763.

- Clttt ,, A,, O Rrrr ,, NSS SittJJ JZ & & LLiiii ((((((1((((Prroodlll ity trii ts and marital satisfaction within enduring relationships: An intra-couple discrepancy approach. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(3): 375-396.
- Costa, P. T. Jr., & McCrae, R. R. (1989). *The NEO-PI/NEO-FFI manual supplement*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- De Vibe, M., Solhaug, I., Tyssen, R., Friborg, O., Rosenvinge, J. H., Sørli, T., & Bjørndal, A. (2013). Mindfulness training for stress management: a randomised controlled study of medical and psychology students. *BMC Medical Education*, 13(1): 107-117.
- Howard, M. C. (2017). The empirical distinction of core self-evaluations, psychological capital, and the identification of negative core self-evaluations and negative psychological capital. *Personality and Individual Differences*, 114(Supplement C): 108-118.
- Khademi, A. (2017). Prediction of marital dissatisfaction based on personality characteristics and social relations in couples of students and non-students. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 6(1): 103-107.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*, (3rd Ed). New York, NY: Guilford.
- Kohtala, A., Lappalainen, R., Savonen, L., Timo, E., Tolvanen, A. (2015). A four-session acceptance and commitment therapy based intervention for depressive symptoms alleviated by marital satisfaction: a preliminary study. *Clinical Psychology Review*, 43(3): 360-73.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3): 541-572.
- Meyers, L. S., Gamst, G., & Guarino, A. J. (2006). *Applied multivariate research, design and interpretation*. London: Sage publication.
- Mirfallahi, S. Z., Akbari, B., Keshvar Panah Karjoun, A., Boostani Mavi, G., & Khoshkhoo Gilavaee, F. (2012). The investigation relationship between personality characteristics on marital satisfaction. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences*, 2(6): 203-209.
- Montesino, M. L. C., Gómez, J. L. G., Fernández, M. E. P., & Rodríguez, J. M. A. (2013). Psychometric properties of the dyadic adjustment scale (DAS) in a community sample of couples. *Psicothema*, 25(4): 536-541.
- Mutlu, T., Balbag, Z., & Cemrek, F. (2010). The role of self-esteem, locus of control and big five personality traits in predicting hopelessness. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9(1): 1788-1792.
- Oshio, A., Taku, K., Hirano, M., & Saeed, G. (2018). Resilience and big five personality traits: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 32(1): 54-60.
- Schaffhuser, K., Allemand, M., & Martin, M. (2014). Personality traits and relationship satisfaction in intimate couples: three perspectives on personality. *European Journal of Personality*, 28(2): 120-133.

- Sharpe, J. P., Martin, N. R., & Roth, K. A. (2011). Optimism and the big five factors of personality: beyond neuroticism and extraversion. *Personality and Individual Differences*, 51(8): 946-951.
- Shi, M., Liu, L., Wang, Z. Y., & Wang, L. (2015). The mediating role of resilience in the relationship between big five personality and anxiety among Chinese medical students: a cross-sectional study. *PLoS One*, 10(3): e0119916.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scale for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38(2): 15-28.
- Stajkovic, A. D., Bandura, A., Locke, E. A., Lee, D., & Sergent, K. (2018). Test of three conceptual models of influence of the big five personality traits and self-efficacy on academic performance: A meta-analytic path-analysis. *Personality and Individual Differences*, 120(1): 238-245.
- Thomas, E. R., & Tankha, G. (2017). Big five personality and psychological capital among final year medical students. *International Journal of Advanced Research (IJAR)*. 91(1): 123-135.
- Thomas, S. J., Caputi, P., & Wilson, C. J. (2014). Specific attitudes, which predict ssylllll yyy tttttt tt itt ttt ioss to ee,, lll p frt yylllll iii lll ii ttrss.. *Journal of Clinical Psychology*, 70(3): 273-82.
- Wang, Y., Yao, L., Liu, L., Yang, X., Wu, H., Wang, J., & Wang, L. (2014). The mediating role of self-efficacy in the relationship between Big five personality and depressive symptoms among Chinese unemployed population: a cross sectional study. *BMC Psychiatry*, 14(1): 48-61.

***

پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر

همیشه ناموافق	تقریباً همیشه ناموافق	اغلب ناموافق	گاهی ناموافق	تقریباً همیشه موافق	همیشه موافق	بیشتر افراد در روابط خود ناسازگاری‌هایی دارند، لطفاً میزان تقریبی سازگاری یا ناسازگاری بین خود و همسران را در هریک از موقعیت‌های زیر برای هر یک از موارد زیر مشخص کنید.
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱. اداره امور مالی خانواده
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۲. امور تفریحی
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۳. موضوع‌های مذهبی
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۴. ابراز علاقه
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۵. دوستان
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶. روابط جنسی
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۷. مطابقت با آیین و رسوم قراردادی (رفتار درست یا کامل)
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۸. فلسفه زندگی
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۹. شیوه رفتار با والدین خود و والدین همسر
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۰. مقاصد، اهداف و دیگر چیزهایی که اعتقاد دارید مهم هستند
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۱. مقدار زمانی که با هم می‌گذرانید
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۲. اخذ تصمیم‌های مهم
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۳. کارهای خانه
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۴. فعالیت‌ها و علایق مربوط به وقت‌ها فراغت
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۱۵. تصمیم‌های شغلی

۱ = خوب است که این رابطه موفقیت‌آمیز باشد؛ اما من انجام دادن کاری بیش از آنچه که در حال حاضر انجام می‌دهم؛ برای ادامه این رابطه را نمی‌پذیرم.
 ۰ = رابطه من می‌تواند هیچ‌وقت موفقیت‌آمیز نباشد؛ و من نمی‌توانم کار زیادتری برای نگه داشتن آن انجام دهم.

***

پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی

مخالفاً کاملاً	مخالفاً کاملاً	مخالفاً کاملاً	مخالفاً کاملاً	مخالفاً کاملاً	مخالفاً کاملاً	عبارت‌ها
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱. با اعتماد یک مسئله طولانی را بررسی می‌کنم تا یک راه حل بیابم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲. من با اعتماد کامل می‌توانم وظایفم را در کارهای جمعی معین کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳. من با اعتماد می‌توانم در بحث‌های اساسی زندگی‌ام مشارکت کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴. من با اعتماد کامل می‌توانم اهداف زندگی‌ام را تعیین کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵. من با اعتماد کامل می‌توانم در بیرون با مردم روبرو شوم تا درباره مسائل و مشکلات بحث کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶. من با اعتماد کامل می‌توانم اطلاعات مفیدی به سایر دانشجویان هم رشته‌ام ارائه کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۷. اگر من در کار و موقعیتی گیر بیفتم می‌توانم راه‌های زیادی برای خلاص شدن از آن بیابم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸. در حال حاضر من به شدت اهداف تحصیلی‌ام را دنبال می‌کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹. من فکر می‌کنم روش‌های زیادی برای هر مشکل وجود دارد.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۰. هم اکنون من خودم را به‌عنوان موفق‌ترین فرد در تحصیل می‌بینم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۱. من می‌توانم راه‌های زیادی برای رسیدن به اهداف جاری تحصیلم بیابم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۲. در حال حاضر من می‌توانم با اهداف تحصیلی که برای خودم مشخص کرده‌ام روبرو شوم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۳. زمانی که با مانعی در امور تحصیلی‌ام روبرو می‌شوم با زحمت کمی آن را اصلاح می‌کنم و به کارم ادامه می‌دهم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۴. من معمولاً مشکلات متنوع را می‌توانم مدیریت کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۵. من اگر مجبور باشم، در حین انجام تکالیف با خودم حرف می‌زنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۶. من معمولاً در مواقع فشار کاری یا تحصیلی قدم می‌زنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۷. من می‌توانم بر مشکلاتم غلبه کنم، زیرا که قبلاً تجربه چنین مشکلاتی را داشته‌ام.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۸. من احساس می‌کنم که می‌توانم در حین انجام امور تحصیلی چند فعالیت دیگر را نیز انجام دهم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۹. من انتظار بهترین عملکرد را دارم؛ حتی زمانی که اهداف کاری‌ام در حین انجام آن‌ها نامشخص باشند.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۰. اگر چیز اشتباهی برایم پیش آید؛ سعی می‌کنم عملکردم عاقلانه و بهتری را از خود نشان بدهم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۱. من همیشه جنبه‌های مثبت کارم را می‌بینم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۲. من راجع به آنچه که برایم در آینده در ارتباط با کار و تحصیل اتفاق می‌افتد؛ خوش‌بین هستم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۳. در امور تحصیلی کارها هیچ‌وقت در مسیری که من می‌خواستم پیش نرفته است.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۴. من به امور تحصیلی‌ام به‌عنوان بهترین وجه زندگی‌ام نگاه می‌کنم.

***

پرسشنامه پنج عاملی نئو

مخالفم کاملاً	مخالفم	تفاوت	مواقفم	مخالفم کاملاً	عبارت‌ها
۴	۳	۲	۱	۰	۱. من اصولاً شخص نگرانی نیستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲. دوست دارم همیشه افراد زیادی دور و برم باشند.
۴	۳	۲	۱	۰	۳. دوست ندارم وقتم را با خیال پردازی تلف کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۴. سعی می‌کنم در مقابل همه مؤدب باشم.
۴	۳	۲	۱	۰	۵. وسایل متعلق به خود را تمیز و مرتب نگاه می‌دارم.
۴	۳	۲	۱	۰	۶. اغلب خود را کم‌تر از دیگران حس می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۷. زود به خنده می‌افتم.
۴	۳	۲	۱	۰	۸. هنگامی که راه درست، کاری را پیدا کنم، آن روش را همیشه در آن مورد تکرار می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۹. اغلب با فامیل و همکارانم بگو مگو دارم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۰. به خوبی می‌توانم کارهایم را طوری تنظیم کنم که درست سر زمان تعیین شده انجام شوند.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۱. هنگامی که تحت فشارهای روحی زیادی هستم، گاه احساس می‌کنم دارم خرد می‌شوم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۲. خودم را فرد خیلی سر حال و سر زنده‌ای نمی‌دانم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۳. نقش‌های موجود در پدیده‌های هنری و طبیعت مرا میبهوت می‌کند.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۴. بعضی مردم فکر می‌کنند که من شخصی خودخواه و خود محورم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۵. فرد خیلی مرتب و منظمی نیستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۶. به ندرت احساس تنهایی و غم می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۷. واقعاً از صحبت کردن با دیگران لذت می‌برم.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۸. فکر می‌کنم گوش دادن دانشجویان به مطالب متناقض فقط به سردرگمی و گمراهی آن‌ها منجر خواهد شد.
۴	۳	۲	۱	۰	۱۹. همکاری را بر رقابت با دیگران ترجیح می‌دهم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۰. سعی می‌کنم همه کارهایم را با احساس مسئولیت انجام دهم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۱. اغلب احساس عصبی بودن و تنش می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۲. همیشه برای کار آماده‌ام.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۳. شعر تقریباً اثری بر من ندارد.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۴. نسبت به قصد و نیت دیگران حساس مشکوک هستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۵. دارای هدف روشنی هستم و برای رسیدن به آن طبق برنامه کار می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۶. گاهی کاملاً احساس بی‌ارزشی می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۷. غالباً ترجیح می‌دهم کارها را به تنهایی انجام دهم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۸. اغلب غذاهای جدید و خارجی را امتحان می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۲۹. معتقدم اگر به مردم اجازه دهید، اکثر آن‌ها از شما سوء استفاده می‌کنند.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۰. قبل از شروع هر کاری وقت زیادی را تلف می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۱. به ندرت احساس اضطراب یا ترس می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۲. اغلب احساس می‌کنم سرشار از انرژی هستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۳. به ندرت به احساسات و عواطفی که محیط‌های متفاوت به وجود می‌آورند توجه می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۴. اغلب آشنایانم مرا دوست دارند.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۵. برای رسیدن به اهدافم شدیداً تلاش می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۶. اغلب از طرز برخورد دیگران با خودم عصبانی می‌شوم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۷. فردی خوشحال و بشاش و دارای روحیه خوبی هستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۸. معتقدم که هنگام تصمیم‌گیری درباره مسائل اخلاقی باید از مراجع مذهبی پیروی کنیم.
۴	۳	۲	۱	۰	۳۹. برخی فکر می‌کنند که من فردی سرد و حساب‌گر هستم.
۴	۳	۲	۱	۰	۴۰. وقتی قول یا تعهدی می‌دهم، همواره می‌توانم برای عمل به آن روی من حساب کرد.
۴	۳	۲	۱	۰	۴۱. غالباً وقتی کارها پیش نمی‌روند، دلسرد شده و از کار صرف نظر می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	۰	۴۲. شخص با نشاط و خوش‌بینی نیستم.

۴	۳	۲	۱	.	۴۳. بعضی وقت‌ها وقتی شعری را می‌خوانم یا یک کار هنری را تماشا می‌کنم، یک احساس لرزش و یک تکان هیجانی را حس می‌کنم.
۴	۳	۲	۱	.	۴۴. در روش‌هایم سرسخت و بی‌انعطاف هستم.
۴	۳	۲	۱	.	۴۵. گاهی آن‌طور که باید و شاید قابل اعتماد و اتکاء نیستم.
۴	۳	۲	۱	.	۴۶. به ندرت غمگین و افسرده می‌شوم.
۴	۳	۲	۱	.	۴۷. زندگی و رویدادهای آن برایم سریع می‌گذرند.
۴	۳	۲	۱	.	۴۸. علاقه‌ای به تأمل و تفکر جدی درباره سرنوشت و ماهیت جهان یا انسان ندارم.
۴	۳	۲	۱	.	۴۹. عموماً سعی می‌کنم شخصی با ملاحظه و منطقی باشم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۰. فرد مولدی هستم که همیشه کارهایم را به اتمام می‌رسانم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۱. اغلب احساس درماندگی می‌کنم و دنبال کسی می‌گردم که مشکلاتم را برطرف کند.
۴	۳	۲	۱	.	۵۲. شخص بسیار فعالی هستم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۳. من کنجکاوی فکری فراوانی دارم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۴. اگر کسی را دوست نداشته باشم، می‌گذارم متوجه این احساسم بشود.
۴	۳	۲	۱	.	۵۵. فکر نمی‌کنم که هیچ وقت بتوانم فردی منطقی بشوم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۶. گاهی آن‌چنان خجالت‌زده شده‌ام که فقط می‌خواستم خود را پنهان کنم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۷. ترجیح می‌دهم که برای خودم کار کنم تا راهبر دیگران باشم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۸. اغلب از کلنجار رفتن با نظریه‌ها یا مفاهیم انتزاعی لذت می‌برم.
۴	۳	۲	۱	.	۵۹. اگر لازم باشد می‌توانم برای رسیدن به اهدافم دیگران را به‌طور ماهرانه‌ای به کار بگیرم.
۴	۳	۲	۱	.	۶۰. تلاش می‌کنم هر کاری را به نحو ماهرانه‌ای انجام دهم.

***

